

ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Λέγαμε σὲ παλαιότερο ἄρθρο μας¹ ὅτι ἡ πορεία ἐνὸς Ἱερέα εἶναι σταυρική· ὅτι ὀρθὰ ἢ Ἱ. Σύνοδος καθιέρωσε τὴν ἑβδομάδα ποῦ ἀρχίζει μὲ τὴν Σταυροπροσκύνηση, ὡς «Ἐβδομάδα Ἱερατικῶν Κλήσεων» καὶ τὴν ἀφιερώνει στὸ Ἔργο τοῦ Ἱερέα (ἐφέτος 29 Μαρτίου μὲ 5 Ἀπριλίου). Ἐπανειλημμένα τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ ἀφορμὴ αὐτὴ τὴν Ἐβδομάδα θίξαμε θέματα ποῦ ἀπτονται τῆς ἀποστολῆς, τῆς καταρτίσεως, τῆς διὰ βίου ἐκπαιδεύσεως ἐκείνων, στοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία ἐμπιστεύεται ὡς σὲ ποιμένες τῆ διαποιίμανση τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐβδομάδα αὐτὴ εἶναι εὐκαιρία γιὰ ὅλους μας νὰ δεῖξουμε τὸν σεβασμὸ, τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀγάπη μας πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εἶναι πνευματικοὶ μας πατέρες καὶ νὰ τοὺς φροντίσουμε ἰδιαίτερα σὲ καιροὺς ποῦ εἶναι δύσκολοι γιὰ νὰ σταθεῖ κανεὶς ἄξιος στὴν κλήση ποῦ κλήθηκε.

Συχνὰ ξεχνᾶμε ὅτι αὐτὸς ποῦ χειροτονεῖται προσέρχεται στὴν ἱερωσύνη μὲ τὸ σύνολο τῶν ψυχοσωματικῶν του δυνάμεων, ὅποιες κι ἂν εἶναι αὐτές· βάνει τὸν καλύτερο ἑαυτό του καὶ ὅλα ὅσα ἀσθενῆ καὶ ἐλλείποντα προσκομίζει. Ἐναποθέτει τὴν ἐλπίδα του στὴ Θεία Χάρη ἢ ὁποῖα ἐξοικονομεῖ τρόπους γιὰ νὰ θεραπεύει τὶς ἀδυναμίες καὶ νὰ ἀναπληρώνει τὶς ἐλλείψεις. Παράλληλα ὑπολογίζει στὴ βοήθεια ποῦ μπορεῖ νὰ περιμένει ἀπὸ ὅλη τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα καὶ τοὺς ἄμεσους συνεργάτες του κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπό του, ὁ ὁποῖος στὴν κύρια ἀποστολή του εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθεῖ ὡς ὁ ποιμένας τῶν ποιμένων, ὡς ὁ πνευματικὸς πατέρας τῶν πνευματικῶν μας πατέρων.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο σφυρηλατεῖται μὴ πνευματικὴ γενεαλογία ποῦ οἱ χρονολογίες, τὸ ποιὸς εἶναι μικρότερος ἢ μεγαλύτερος στὴν

ἡλικία, δὲν ἔχουν σημασία, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποῦ εἶναι σημαντικὸ εἶναι ἡ στάση ποῦ ἀναλαμβάνει κάποιος στὸν ρόλο ποῦ καλεῖται νὰ παίξει καὶ γνωρίζει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ παίξει ἐν οὐ παικτοῖς. Ὁ ἐπίσκοπος, πέραν τοῦ ρόλου του ὡς εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ, ἢ καλύτερα μέσα σ' αὐτὸν τὸν ρόλο, αἰσθάνεται ὅτι πρέπει νὰ φροντίσει γιὰ τοὺς ἱερεῖς του νὰ τοὺς ἐνισχύσει, νὰ τοὺς ἐνδυναμώσει, νὰ τοὺς παρηγορήσει, νὰ τοὺς ἀνακουφίσει, νὰ τοὺς ἀναπαύσει, νὰ τοὺς προσφέρει τόπον καὶ κατάλυμα, στὸ ὁποῖο νὰ μποροῦν νὰ ξεκουραστοῦν ἀπὸ τὴν κόπωση καὶ τὸν κάματο τῆς ἡμέρας.

Ὁ κάματος αὐτὸς εἶναι πολὺς καὶ ποικίλος. Καὶ σωματικὸς καὶ ψυχικὸς καὶ πνευματικὸς. Πολλὲς φορὲς προσωπικὲς ψυχολογικὲς δυσκολίες ποῦ δημιουργοῦνται ἐξ ἀντικειμένου ἢ ἐξ ὑποκειμένου ἀναστέλλουν τὸ δημιουργικὸ ποιμαντικὸ τοῦ ἔργου. Συχνὰ παραθεωρεῖται ἡ προσωπικότητα τοῦ ἱερέα ὡς κέντρον ψυχολογικῶν ἀντιδράσεων. Ἡ παρότρυνση τοῦ ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεο «τύπος γίνου τῶν πιστῶν» (Α' Τιμόθεον δ' 12) παρεξηγεῖται, σὰ νὰ ὑποθέτει ὅτι ὁ ἱερέας ἀνήκει σὲ μὴ τυπολογία ποῦ ἐπαναλαμβάνει στερεοτυπικὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ «τύπου» στὸν ὁποῖο ἀνήκει χωρὶς παρατυπίες, παρεκκλίσεις, παλινδρομήσεις. Μᾶς διαφεύγει ὁ δυναμισμὸς ποῦ ἐμπεριέχεται καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ «γίνου» ἀπὸ τὸ «ἔσο», ποῦ προϋποθέτει μὴ ὀλόκληρη διαδικασία ἀναπτύξεως στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας ὁ ἱερέας μπορεῖ ἢ καὶ πρέπει νὰ τύχει μὴς βοήθειας, ὑποστηρίξεως, μὴς συμβουλευτικῆς τέλος πάντων συμπαραστάσεως ποῦ θὰ σταθεῖ δίπλα του καὶ θὰ τὸν διευκολύνει στὴ λήψη ὀρθῶν ἀποφάσεων καὶ στὴν ἐκτέλεσή τους.

Εἶναι φορὲς ποῦ ὁ ἱερέας αἰσθάνεται ἀβοήθητος σὰ ὅσα τὸν ἀπασχολοῦν καὶ τὸν

βασανίζουν. Είτε προσωπικά, στα πιό μύχια ἐρωτήματα πού θέτει στὸν ἑαυτό του, εἴτε σὲ ἐρωτήματα πού ἀφοροῦν στὴν οἰκογένειά του, στίς σχέσεις του μὲ συναδέλφους, προϊσταμένους, ὑφισταμένους, ἐνοριῖτες, συνεργάτες του. Εἶναι περιπτώσεις, πού ἂν ἐξαιρέσουμε ὀρισμένες πρωτοβουλίες πού παίρνει γιὰ νὰ ἐμπιστευθεῖ ὄλ' αὐτὰ σὲ φίλους του ἢ τὸν πνευματικό του, δὲν ξέρει πού ν' ἀπευθυνθεῖ γιὰ νὰ ἐκμυστηρευθεῖ τίς ἀγωνίες του, τίς δυσκολίες του, νὰ τὰ βγάλει πέρα σὲ αὐτὰ πού ἀντιμετωπίζει. Μέσα του ἀκόμα ἀμφιβάλλει, ἂν καὶ στὴν περίπτωση πού θὰ τὰ πεί θὰ τὸν κατανοήσουν καὶ θὰ θελήσουν νὰ τὸν βοηθήσουν. Φοβάται ἀκόμα μήπως καὶ παρεξηγηθεῖ λέγοντας πράγματα πού δὲν πάει καὶ πολὺ νὰ ἐκστομίζονται ἀπὸ ἱερέα.

Νὰ μποροῦσε λέει, νὰ σήκωνε τὸ τηλέφωνο καὶ ἀνώνυμα ἔστω νὰ εὔρισκε κάποιον εὐήκοο οὗς καὶ νὰ ἔλεγε τίς δυσκολίες του, τὸν πόνο του, τίς ἀμφιβολίες του, τὰ ἐρωτήματά του, τίς ἀγωνίες του χωρὶς κίνδυνο νὰ παρεξηγηθεῖ· ἔτσι γιὰ νὰ ξεσπάσει, νὰ πεί ὅ,τι ἀπὸ καιρὸ δὲν ἔλεγε, ν' ἀκούσει καὶ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του νὰ λέει αὐτὰ πού δὲν τολμᾷ νὰ ὁμολογήσει στὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό. Πιστεύει ὅτι αὐτὸ θὰ τὸν ἀνακούφιζε προσωρινὰ κι ἂς γινόταν μετὰ νὰ συναντοῦσε κάποιον μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ συζητήσει ἤρεμα, ἐνώπιος ἐνωπίω, καὶ νὰ αἰσθανόταν ὅτι αὐτὸς ὁ κάποιος ὑπεύθυνα καὶ μὲ ἀγάπη θὰ ἀντιμετώπιζε ὅσα θὰ τοῦ εἶχε ἐμπιστευτεῖ.

Πολλοὶ ἱερεῖς μὲ τοὺς ὁποίους συζητῶ, φοιτητές μου, φίλοι, μέλη ἱερατικῶν συνεδριῶν στὰ ὁποῖα προσκαλοῦμαι νὰ ὁμιλήσω, μοῦ ἀναφέρουν αὐτὴ τους τὴν ἐπιθυμία καὶ μὲ ἐρωτοῦν τί γίνεται μὲ ἐκείνη τὴν πρόταση γιὰ μία τηλεφωνικὴ ὑπηρεσία ἐπὶ εἰκοσιετραῶρον βάσεως πού εἶχε κάνει πρὶν δέκα χρόνια ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικῷ Ἔργου, ὅταν εἰσηγεῖτο σχετικῶς μὲ τὸ θέμα «ἀναζωογόνηση καὶ δραστηριοποίηση τῆς ἐνορίας»². Ἐξάλλου μία ὑπηρεσία συμβουλευτικὴ μπορεῖ νὰ λειτουργήσει καὶ στὰ πλαίσια ἐνὸς Συμβουλευτικοῦ Σταθμοῦ ἢ Γραφείου μὲ πρωτοβουλία εἴτε τῆς Ἱ. Συνόδου εἴτε τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἰδιαίτερα στελεχῶν καθ' ὕλην ἀρμοδίων νὰ

παράσχουν ὑπηρεσίες αὐτοῦ τοῦ τύπου. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ περιορίζεται μόνον σὲ τηλεφωνικοῦ τύπου ἐπικοινωνία.

Ἐκτὸς ἀπὸ ἱερεῖς μιὰ τέτοια ὑπηρεσία — πού θὰ τηροῦσε τὸ ἀπόρητο τῶν συναντήσεων καὶ τοῦ περιεχομένου τους βασισμένη σὲ κανόνες δεοντολογίας — θὰ μπορούσαν νὰ συμβουλευόνταν καὶ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τους καὶ φοιτητές μας καὶ ἄλλα πρόσωπα πού θὰ χρειάζονταν μιὰ τέτοια συμβουλευτικὴ συμπαράσταση καὶ εἶναι στελέχη τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἄλλα μέλη της. Ὁ θεσμὸς θὰ μπορούσε νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ στοὺς θεολόγους καθηγητὲς καὶ καθηγήτριες στὴ Μέση Ἐκπαίδευση σὲ συνεργασία μὲ τὴν Πανελλήνια Ἐνωση Θεολόγων ἢ ἄλλα ὄργανά τους³.

Κύριος βέβαια στόχος της θὰ παρέμενε ἡ συμβουλευτικὴ πρὸς ἱερεῖς καὶ θὰ ἀντιμετώπιζε τίς ὅποιες ἀνάγκες πού αὐτοὶ θὰ θεωροῦσαν χρήσιμο νὰ ἐκθέσουν. Θὰ ἦταν μιὰ ὑπεύθυνη ἀντιμετώπιση ἀπὸ εἰδικὰ καταρτισμένο ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ πού θὰ ἐσέβετο τίς πεποιθήσεις τῶν προσερχομένων καὶ θὰ καλλιεργοῦσε τὴν ἀμφίδρομη ἐπικοινωνία τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παραδόσεως καὶ τῶν ἐπιστημῶν τοῦ ἀνθρώπου «ἐπὶ τὸ συμφέρον» καὶ ὄχι «κατὰ τὸ δοκοῦν» (πρβλ. Ἐβραίουσ ιβ' 10). Θὰ χρειαστεῖ ὅμως νὰ ἐπανέλθουμε γιὰ εἶναι θέμα πού ἀπαιτεῖ πολλὴ προσοχὴ καὶ σοβαρότητα ὡς πρὸς τὴν ἀντιμετώπισή του.

1. Βλ. περ. «Ἐφημέριος» 1994, σ. 96-97.

2. Ἐκεῖ γινόταν λόγος γιὰ «ἴδρωση» ἐνὸς κατάλληλα ἐπανδρωμένου κέντρου σταθμοῦ πρώτων συμβουλευτικῶν βοηθειῶν γιὰ ἐφημερίους, στὸ ὁποῖο θὰ μπορούσαν ἀκόμη καὶ τηλεφωνικὰ ν' ἀπευθύνονται καὶ νὰ ζητοῦν τὴ γνώμη τῶν ὑπευθύνων γιὰ ζητήματα καὶ προβλήματα ἐπείγουσας φύσεως πού τοὺς ἀπασχολοῦν». Βλ. περ. «Ἐφημέριος» 1987, σ. 106. Ὁλόκληρη ἡ εἰσήγηση τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς στίς σ. 105-107.

3. Ἀνάλογη εἰσήγησή μας εἶχε γίνει εὐμενῶς ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν Π.Ε.Θ. καὶ εἶχε δημοσιευτεῖ μάλιστα σχετικὴ ἐκκλήση ἀπὸ τὸ περιοδικὸ τῆς Ἐνώσεως «Κοινωνία» (στὰ τεύχη 1 καὶ 4 τοῦ ἔτους 1994, σσ. 95-96 καὶ 449, μὲ τίτλο *Εὐκαιρίες ἀγάπης*).

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗΝ, ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης. Ἀνάλυση τοῦ «Πάτερ ἡμῶν». (Εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια: Ἀρχιμ. Παγκρατίου Μπρούσσαλη).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ